

Fólkaheimið Føroyar

Allur hin føroyski landgrunnurin Fríðhalgaður og vardur føroyskari fiskivinnu og Føroya fólki til frama!

TJÓÐVELDIÐ — ANTI-SOSIALISMA

Tað er royndur lutur, at tjóðveldismenn í stórum tali friggja til javnaðarflokkinn og vilja óvía verða sera ágrýtnir at ganga saman við javnaðarmonnum aftaná eitt komandi val.

Alt væl við hesum. Hetta er alla umhugsan vert, og eg skal vera seinastur at mæla til at grýta eina slíka áheitan ella eitt slíkt uppskot aftur.

Hinvegin mugu javnaðarmenn gera sær greitt, at eina meira hattska og meira innetna antisosialismu finnur tú valla nakrastaðni sum millum einstakar tjóðveldismenn, ja, í stóðum eru bygdur har flestu tjóðveldis metn eru á tremur av anti-sosialismu.

Hetta er vert at hava í huga; men samantikið er hesin anti-sosialistisk og arbeidarfíggingdali parturin av tjóðveldisflokkinum ivaleyst eingin vandi, og ivaleyst heldur ikki so sterkur, at hann kann ávirka heildarpolitikk teirra tjóðveldismanna, ið hella á javnaðarleiðina.

Tað er tann munur á fólkaflokkinum og tjóðveldismonnum, at fólkaflokkurin brúkti hitt natíðhala sum gókkaskort at fjala kapitalistiska stórmannapolitikkinn, meðan tjóðveldismenn meira brúka sosialistisk stevnuvið at fjala yvir loysingarpolitikkinn, ið als ikki hug tekur allar tjóðveldismenn.

Tað er ivaleyst mangt, ið javnaðarflokkurin betur kann fremja í samvinnu við tjóðveldisflokkinn enn við aðrar flokkar, og tí eiga oll líkindi at draga tjóðveldisflokkinn so nær at javnaðarpolitikkinum sum gjørligt, at verða roynd og útnýtt.

Best á javnaðarleiðini eru ivaleyst Frammenn í Keypmannahavn; teir eru vist loysingarmenn, men seta ivaleyst í mongum førum sosialistiska politikk fram um loysingarhugsjónina.

Undir øllum umstøðum ræður um at savna allar sannar sosialistiskar kreftur og royna at fáa sum best burtur úr hesi kraftarsavning.

Tað má tó aldri henda, at javnaðarflokkurin tekur upp nakað slag av nokrum samarbeiði við anti-sosialistisku krefturnar í tjóðveldis flokkinum.

polit.

STEINOLD, MØLD, NÚTÍÐ

Nú er hin ræða strætústið hjá seyðinum. Tey, sum hava ókurt grønt nærhendis húsum, suffa við, meðan tey royna at verja seg imóti seyði, tí hóast væl er hegnað, finna smálomb lættliga ókurt litið glopp — betongarðar fáa ikki

viðmæli frá búnaðar nevnd. Árin stenduruttanfyri og jarmar um hon ikki eisini sleppur sær innum, og rivur alt sum fyrri er. Vanligt er at alt sum spirar er fleiri ferðir av etið, áðrenn seyðurin verður rikin. Fólki er mót og org, tey hava eisini grátið um henda sama seyð í allan vetur, tá stó hann trunnaður húsanna millum, nærum undirkaður mangan, rak og svangur, so fólki ikki orkaðu at siggia tað, men góvu breyð og avlop av máltdium, tá tilbar. Annars livdi seyðurin mest av ruskilutum. Nakað doyri slíkar vetrar, men tað verður valla nevnt um tað, sum forferst av seyði.

Áðrastaðni verður slíkt átalad av djóraværnd, so skjótt onkur hevur illgruna av tí. At tað er fyrri allamanna eygum, sum á stórplassum í Føroyum, man ikki koma fyrri. Men tað er eisini synd í bóndum, siga summi. Teir klára seg ikki, men novðast at hava onnur stovr, sjómenn, chaufforar, handverkarar o.t. Ja, lat teir í fríð og náðum hava sini stovr, og gera og vera tað, teir helst vilja, bara vit fáa humanan atburð, og human viðurkifti, fyrri bæði fólki og fæ.

Tað sigst, at neytahald loysir seg í Føroyum, graslendi er óført, meðan dyrking av oðrum enn grasi kanska er meira ivasom. Ja so er at halda neyt. Lata bóndur fáa nóg stór okki, annað, ið krevst. Mjólki fáa teir selt, sum teir vilja. Teir hava jú rætt til modernisering, á sama hátt sum tey, ið rokja fiskivinnu og idnaða, fáa tað.

Seyðahald loysir seg eisini. Ja, sjálvandi, halda fólki, tá seyðurin ikki verður hildin, men gongur inni hjá oðrum, hóast hann ikki ger tað rættliga alt árið. Men at seyðahald loysir seg í Føroyum undir øllum umstøðum, og hvussu stór fellasso so eru, tí her er ikki tala um nakra yrkisgrein, eingin flegging, sum kann geva undirskot, tað verður bara praktiserað ein byttiskipan. Henda skipan er helst ikki bara fyrri seyð og hagarpartar, heldur fyrri húsakallar og seyðamenn, sum umsita seyð og hagarpartar. Men teir, húsakallar og aðrir bóndans menn, finnst neyvan longur. Um hetta enn skal kallast vinna, er hon farin aftur í steinaldarstíð. Tað verður savnað av tí, sum er til úti í náttúruni.

At tað harumframt verður loyvt seyði at ganga leysur og gera fólki ónáðir, eru tey beru ólíkindi. Vit eru ikki búnaðarsamfelag á gerðabýttisligi (míðöld), men fiskivinnu-tjóð á rættliga framkomnum stigi. Fólki lata nóg mikil úrrið grundkósi, og eiga at hava tey í fríði fyrri kútrium. Utanfrá fáa foyringar tað skotsmál, at teir hampa ikki rúndan um hús sín. Har er alt útdálkað og avetið. Ein kemur sær ikki at greiða teim fremmandu frá tí skipan, sum ger at hetta er so.

At traðarmenn halda sær nakrar seyðir nærhendis húsum, er nakað heilt annað. Teir taka fulla ábyrgd av sínum seyði, og rokja hann eisini.

Seyðahald í stórrí format og landbúnaður annars týkist ikki hóva væl saman. Nógvar arbeði er av landbúnaða, maskinur eru dýrar og tímálon høg. So tað liggur ikki væl fyrri hjá búnaðarmanni og neytahaldara at fara frá sínum til at reika um dalar og fjøll eftir seyði, sum har gongur leysur. Tað er saktans á fjøllum og ikki í túnunum, seyðahald skal vera. Men har má modernisera og humanisera flegging má eisini til. Hegn, seyðahús, hús til tey, ið rokja skulu

o.s.fr. má útvegast. Kanska kann seyður ganga leysur á fjøllum um summarið, har sum fjøllini ikki verða nýtt til annað, idnað t. d. Men tað má dyrkast til seyðin. Graslendi og innhegningar á fjøllum. Og vefrafóður, so seyður ikki kemur fyrri hungur og hall, lógligt forboð má setast til viðv.

Seyðafarmarar kunnu tá kanska hjálpa til at rokja haga og fólki á annan hátt, í samstarvi við onnur, sum starvast í náttúru, sokja björg o. s. fr. ella hava einhvønn idnað, sum kann fast á fjøllum. Vit kunnu ikki fortíðandi hava haga og fjøll liggjandi til nýtslu bara fyrri Nato og turistar um summarið. Skuldu trol og huldulók enn verið í fjøllum, er betri við sjálvi koma fram á tey, enn at tey fremmandu gera tað. Ikki óhugsandi at tað enn kunnu vera steinaldarfólk á steinaldarumstøðum.

Turistar eiga ikki at sleppa at reika sum teir vilja úti í náttúru okkara. Tað mugu finnast avis stoð við góðum ferðasambandi, sum kunnu vera specielt fyrri teir. Áðrastaðni sleppa turistar ikki so tætt innan viðurkiftum heimafólksins, at teir koma at ávirka fólkið á annan hátt, enn við at keypa frá tí, og annars fáa ta service, sum teim er ætlað.

Seyði og turistum viðv, annars, so eru fremmandu fólki viðhvort hugtakin av fyrri seyðaslági, sum tey halda hava vakrari og gleggari útsjón enn onnur seyðaslag. Danir siga ofta øde er sá sedev, meðan teir ikki siga tað sama um sín egna seyð. Vit áttu kanska at varðveitt nakað av óblandaðum slag til at sýna turistunum.

Viðv, humanari seyðarókt, utargarðsrokt og fríðing uttanhygis hava bæði húsmóðrafelag, onnur felag og einstaklingar leingi roynt at arbeida fyrri framburði. Hvi hjálpa tey stýrandi ikki einstaklingum og felugum í so sjálvsagðum krovum.

S.

Serligar viðmerkingar!

Til harra SI

Í Dagblaðnum gera tygum vart við, at tygara greinir, sum eisini eru sendar SOSIALINUM, ikki verða upptiknar!

Vit taka ikki greinir upp, sum ikki eru væl og virðiliga undirskrivaðar.

Vit taka ikki greinir upp, sum — eftir minum tykki — við vitandi og vilja eru undirskrivaðar soleiðis, at eingin skal duga at lesa hond skrift tygara.

Tí meini eg, at allar greinir tygara eru bert pappirstav, ið eiga at hava í einari pappirkurv.

Sjálvur havi eg tó víkið frá ávisum aðmálum.

Hetta havi eg gjørt, tí eg veit, at tygum senda greinir tygara til onnur blóð eisini.

Seinast hava tygum sent mær grein, ið víðvikir SOSIALINUM og heitinum FOLKAHEIMINUM FØROYAR.

Hesa grein verða vit at taka upp serstakliga fyrri at gera vart við, hvat ein sambundur við SOSIALIN, og hvat ein sambundur við FOLKAHEIMID FØROYAR.

At grein tygara ikki er komin við fyrri er orsakað av plástrotið; men við vissu verður eingin grein tygara upptikin her í blaðnum, uttan so at tygum eru so mannligur, at tygum tora og vilja leggja eitt veruligt navn afturat tí dulnavni, tygum fegin vilja fjala tygum undir — og við vissu skal hetta heitið verða dult bara tygum gera tygum tann ómak at brúka tygara annars ríku spurnarevni undir einari annars ikki fálaskri skikkju.

Vælkomin her í blaðnum til tjak og umrøðu av øllum evnum, tygum liggur á hjarta.

Knút Wang hevur oftani í blaðsinum mint á, at hann ikki tekur upp greinir, ið hann ikki kennir navn greinskrivarans á.

Tað er tí kanska ikki avleiðt at ynsjka Knúti og oðrum við hjarta-lit til lukku við læsiveinum, ið vælskúladi — eisini fólkaflokksmenn — koma ov stutt við!

Greinir kemur við; men eingin grein í SOSIALIN av tilikum slag; har menn gera seg til samfelagsrevsarar við — ongum navni!

Vílli Sørensen.

SKIPAFLOTIN OG FÓLKAFLOKKURIN

Tá seinasta landsstýri var sett, helt Dgabladið fram við at siga, at javnaðarflokkurin ikki vildi endurnýggja skipafloktan. Bladið skrivaði m.a.:

»Fólkaflokkurin setti uppskot um at seta alla orku inn uppá at endurnýggja fiskifloktan. Hetta vildi javnaðarflokkurin ikki.«

Tá talan var um at keypa 30 bátar úr Belgíu var fólkaflokkurin imóti. Á tingi segði Hákun Djurhuus:

»Tá vit vóru við til teir 15 bátarnar, so er tað tí, at tað er ystia mark, vit kunnu ganga við til.«

KLUTURIN

Tað hevði ikki verið hugnaligur lestur, um ein í dag hevði fingið tann kostin av ókvæmisóðum, ið Dagblaðið og fólkaflokksmenn hava tveitt eftir Danmark, danskarnum og Dannebrog, í bókforni.

Nú er hetta eitt sindur ódvisi, tí mangir mæti fólkaflokksmenn eru vórðir riddarar av Dannebrog og prýða seg við Dannebrogsmérkinum í bringuni — eitt nú logmaður.

Ikki minst í 1948, tá heima-stýrslógin var í føðingini og kom í gildi, fossaðu ókvæmisóðini úr Dagblaðnum — eitt nú hesi skemd-aróðini um dannebrog:

»Men man Andrass fara at draga VANVIRDA KLUTIN Á STONG.«

AT einstok furutro kunnu standa imóti einum skógbrandi, serstakliga pondrosa og jeffrey, men sjálvt tey mugu luta, um meira enn 50 pst. av knoppunum á greinaendunum verða skaddir.

AT størsta hædd ein ballón er ... komin upp í er 35 km; hon ... sleppur ikki longur, tá ið hon er vórðin tyngri enn luftin uttanum.

AT tá ið drekka-állurin er ungur, hanga eygni í endanum á langum træðrum uttaná høvdi-num; men so hvort hann veksur, stýttast hesir træðrir, og eygni sita fäst í høvdi-num at enda.

AT sólín kólnar so við og við — men sera seint. Átronomar hava roknað út, at um 4 milliarðir ár verður hon so kold, at jorðin verður ein isklumpur.

AT triggjar tíma golfspel ger at fólki forbornna 370 ferðir fleiri kaloríur enn undir vanligum arbeidi.

AT ungín hjá eini bláhalvamámmu sigur 100 litrar av mjólki um dagin.

TIL SOSIALIN

Eg vil spyrja teg um eitt og biðja tygum svara mær um møguligt.

Eg havi hoyrt at skúlaneming-ar í ymsum londum hava stovnað nemingafelag, ið gevur nemingunum vissar fyrimunir.

Eru tilíkir stovnar í Føroyum?

Er tað møguligt at stovna tí-
nki felag í Føroyum? Hvussu?
Hvar skal man henvenda seg?
Vit eru nemingar í realskúla,
og hava ógvuliga stóran áhuga
fyrri hesum.

Realskúlanemingar
á Tvøroyri.

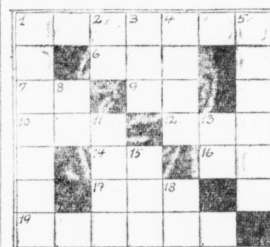
SVAR: Aðrastaðni eru felag —
eisini landsfelag — ið beinleiðis
taka sær av áhugamálum neming-
anna, bæði yvir fyrri skúlnum og
aðrar vegir.

Felag við so vittfevnandi ar-
beidsøki og aðmálum eru okkum
kunnugt ikki her á landi.

Tílik felag og síðan samgonga
av felogum mugu lættliga kunna
stovnast — og verða viðurkend.

Aheitan til og síðan samráðingar
við allar realdeildir í Føroyum
man vera besti farvegurin.

Krossorð

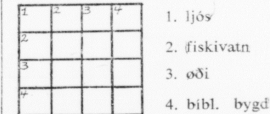
Yvir: 1) búr 6) leidningar 7) sjúka
10) felag 11) eins bókstavar 13)
flogfor 15) arga 16) tóni 17) hvíl
19) á fiski.

Niður: 1) vakrast 2) ill 3) 3,4 og 5
4) kantur 5) gongur 8) ill 12) ófor
14) á líkaminum 16) drong 18)
bókstavarað.

OYGGJ. Set bókstavarinar niðan
fyrri rætt saman, og tú fært navnið
á einari oyggi:

AAAAGMDKRS

1. ljós
2. fiskivatn
3. øði
4. bibl. bygd

— Eisini ein letingur kann gera
býttar gerðir; men hann gerð tað
ikki av góðum huga!

Lærarin: Petur, sig mær, hvi brúka
tey ikki rútuglas í brillum?
Petur: Fyri tað fyrsta er tað ov
stórt, og fyrri tað næsta er tað fyra
kantað.

— Sjálvur fekk hann so fáar at-
kvøður við valið, at hann ikki
skilti, hvi fólki týndu at hugsa
um politikk.

Lærarin: Petur, hvør munur er á
einum kongi og einum forseta?
Petur: Kongurin er sonur pápa sín
— tað er forsetin ikki.

Sonur min meinar, at sápa er
ring fyrri andlitíð.